Pohjoismaiden
ministerineuvosto

Arktisen alueen pohjoismainen kumppanuus

Pohjoismaiden ministerineuvoston
arktinen yhteistyöohjelma 2018–2021

Arktisen alueen pohjoismainen kumppanuus

Pohjoismaiden ministerineuvoston arktinen yhteistyöohjelma 2018–2021

ANP 2017:763

ISBN 978-92-893-5169-0 (PRINT)

ISBN 978-92-893-5170-6 (PDF)

ISBN 978-92-893-5171-3 (EPUB)

<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2017-763>

© Pohjoismaiden ministerineuvosto 2017

Ulkoasu: Louise Jeppesen

Kannen valokuva: unsplash.com

Paino: Rosendahls

Printed in Denmark

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismainen yhteistyö on yksi maailman laajimmista alueellisista yhteistyömuodoista. Yhteistyön piiriin kuuluvat Islanti, Norja, Ruotsi, Suomi ja Tanska sekä Ahvenanmaa, Färsaaret ja Grönlanti.

Pohjoismaista yhteistyötä tehdään politiikan, talouden ja kulttuurin aloilla tärkeänä osana eurooppalaista ja kansainvälistä yhteistyötä. Pohjoismaisen yhteisön tavoitteena on vahva Pohjola vahvassa Euroopassa.

Pohjoismainen yhteistyö pyrkii vahvistamaan pohjoismaisia ja alueellisia etuja ja arvoja globaalissa maailmassa. Maiden yhteiset arvot lujittavat osaltaan Pohjolan asemaa yhtenä maailman innovatiivisimmista ja kilpailukykyisimmistä alueista.

Pohjoismaiden ministerineuvosto

Nordens Hus

Ved Stranden 18

1061 København K

www.norden.org

Pohjoismaisia julkaisuja voi ladata osoitteesta: www.norden.org/nordpub.

Arktisen alueen pohjoismainen kumppanuus

Pohjoismaiden ministerineuvoston
arktinen yhteistyöohjelma 2018–2021

- 05** Johdanto
- 07** Tavoitteet
- 09** Erityiset painopistealueet
- 10** Priorisoinnit ja teemat
- 13** Rakenne
- 14** Kriteerit
- 17** Viestintä, näkyvyys
ja arviointi
- 18** Budjetti
- 19** Viitteet

Valokuva: norden.org

Valokuva: Made-Pilly - Visit Greenland

Valokuva: unsplash.com

Johdanto

Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyöohjelmissa kuvataan sektoreiden ohjelmakauden tärkeimpiä poliittisia painopistealueita. Pohjoismaiden ministerineuvostolla on ollut arktinen yhteistyöohjelma vuodesta 1996 alkaen, ja vuosiksi 2018–2021 laadittu ohjelma on järjestyksessä kahdeksas. Jo ennen kuin arktinen yhteistyöohjelma sai nykyisen muotonsa vuonna 1996, Pohjoismaiden ministerineuvosto teki työtä arktisen tutkimusohjelman sekä arktisen ympäristö- ja luonnonsuojeluohjelman puitteissa. Pohjoismaiden ministerineuvosto on siis panostanut arktisen alueen työhön 1990-luvun alusta lähtien, jolloin käynnistettiin Rovaniemi-prosessi ja laadittiin arktisen alueen ympäristön suojelun strategia (AEPS) ja vuonna 1996 perustettiin Arktinen neuvosto. Nykyisessä työssä ei ole enää kysymys pelkästään ympäristön- ja luonnonsuojelusta, vaan kokonaisvaltaisesta kestävästä kehityksestä. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että arktisessa työssä keskitytään yhä enemmän ilmastonmuutoksen hallintaan ja siihen sopeutumiseen. Siinä otetaan huomioon väestön, myös alkuperäisväestön yleiset elinolot ja niiden jatkuva kohentaminen, taloudellinen kehitys ja elinkeinojen kehittäminen,

innovaatiot ja yrittäjyys sekä koulutus ja osaamisen kehittäminen.

Arktinen alue tarvitsee tietoista, järjestelmällistä ja jatkuvaa yhteistyötä, jonka tavoitteena on luoda prosessi ja edistää rauhaa, vakautta, suojelua, kasvua ja hyvinvointia. Arktista aluetta on sekä suojeltava että kehitettävä samanaikaisesti. Siksi "arktisen alueen kestävä kehitys" on käsitteenä keskeinen paitsi vuosien 2018–2021 arktisessa yhteistyöohjelmassa, myös Pohjoismaiden ministerineuvoston kaikissa aiemmissa yhteistyöohjelmissa vuodesta 1996 lähtien.

Pohjoismaiden ministerineuvosto jatkaa kestävästä kehityksen luomista ja edistämistä arktisen yhteistyöohjelman 2018–2021 parissa. Arktisen yhteistyöohjelman vahvuutena on sen laajuus ja se, että se tavoittaa monia arktisen alueen pieniä toimijoita ja sidosryhmiä. Sen on kuitenkin oltava tavoitteellinen ja kohdennettu ja edistettävä asioita politiikkaa luovilla hankkeilla ja tuloksilla. Ohjelman aloitteiden on noudatettava ohjelman tavoitteita.

Pohjoismaiden ministerineuvoston arktisen yhteistyöohjelman 2018–2021 tavoitteet

Arktinen yhteistyöohjelma tukee Pohjoismaiden ministerineuvoston visiota ”innovatiivisesta, rajattomasta, näkyvästä ja ulospäin suuntautuneesta Pohjolasta”. Yhteistyöohjelma noudattaa samalla Pohjoismaiden ministerineuvoston muiden monialaisten strategioiden¹ tavoitteita, jotka sisältävät pohjoismaisia vahvuuksia ja alueita, joilla Pohjoismaiden ministerineuvoston työ on tuloksellista sekä Pohjolassa että globaalisti ja joilla voidaan luoda lisä-arvoa. Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyön ja siihen sisältyvän arktisen yhteistyöohjelman perustana ovat pohjoismainen oikeuksiin perustuva historiallinen ja oikeudellinen demokratiaperinne ja osallistaminen.

Keskeistä Pohjoismaiden ministerineuvoston arktisessa yhteistyöohjelmassa 2018–2021 on vastata arktisen alueen

erityistarpeisiin ja tukea sen kestäväää kehitystä. Tässä työssä tärkeällä sijalla ovat YK:n kestäväen kehityksen toiminta-ohjelma Agenda 2030² ja kestäväen kehityksen 17 päätavoitetta³, joista päätettiin YK:n yleiskokouksessa syksyllä 2015.

Pohjoismaiden ministerineuvoston arktisen yhteistyöohjelman 2018–2021 tavoitteena on saada aikaiseksi kestäväää ja rakentavaa kehitystä arktiselle alueelle ja sen väestölle viiden (englanninkielisen) P:n pohjalta: **planet** (maapallo), **peoples** (väestö), **prosperity** (kasvu ja hyvinvointi), **peace** (turvallisuus ja vakaus) sekä **partnerships** (kumppanuudet). Etenkin kumppanuusnäkökulma on pitkään ollut etusijalla ja se on pyritty sisällyttämään horisontaalisesti ohjelmaan Pohjoismaiden ministerineuvostossa, ja työtä priorisoidaan jatkossakin.

Valokuva: unsplash.com

Valokuva: unsplash.com

Valokuva: unsplash.com

Pohjoismaiden ministerineuvoston arktisen yhteistyöohjelman 2018–2021 erityiset painopistealueet

Pohjoismaiden ministerineuvosto tekee yleistä kestävän kehityksen työtään Agenda 2030:n mukaisesti, ja kaikki kestävän kehityksen 17 päätavoitetta sekä 169 osatavoitetta ovat tärkeitä pohjoismaisesta näkökulmasta. Arktisessa yhteistyöohjelmassa 2018–2021 ei kuitenkaan voida käsitellä kaikkia kestävän kehityksen tavoitteita, ja siksi alla olevissa priorisoinneissa

kuvataan ohjelmassa esiin otettuja tavoitteita.

Arktisen yhteistyöohjelman priorisointien mukaan kehityksen lähtökohtana ovat maapallo (planet), väestö (people(s)), kasvu ja hyvinvointi (prosperity) ja erityistä huomiota kiinnitetään kehityksen edistämiseen yhteistyön ja kumppanuuden (partnerships) kautta.

KESTÄVÄN KEHITYKSEN TAVOITTEET

17 TAVOITETTA MAAILMAN MUUTTAMISEKSI

Pohjoismaiden ministerineuvoston arktisen yhteistyöohjelman 2018–2021 priorisoinnit ja teemat

PEOPLES (VÄESTÖ)

Väestöä (peoples) koskevassa priorisoinnissa ajankohtaisia kestävän kehityksen tavoitteita ovat: tavoite 3 (terveys ja hyvinvointi); tavoite 4 (hyvä koulutus), tavoite 5 (sukupuolten tasa-arvo), tavoite 11 (kestävät kaupungit ja yhteisöt), tavoite 16 (rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto) ja tavoite 17 (yhteistyö ja kumppanuus).

Pohjoismaiden ministerineuvoston arktisessa yhteistyöohjelmassa pyritään edellä mainittuihin väestöön liittyviin kestävän kehityksen tavoitteisiin, jotta yhteistyöhankkeita ja viestintää voidaan helpottaa ja vahvistaa seuraavilla alueilla:

- arktisen alueen alkuperäisväestö
- perheiden elinolot, erityisesti lasten ja nuorten olot
- tasa-arvo ja sukupuoliroolit arktisella alueella
- terveys ja sosiaaliset olot arktisella alueella
- tutkimus, koulutus ja osaamisen kehittäminen arktisella alueella
- kansojen välinen yhteistyö, ruohonjuuritason ja kansalaisjärjestöjen työ sekä kansalaisyhteiskunnan kehittäminen rauhanomaisten, osallistavien ja demokraattisten yhteiskuntien vahvistamiseksi.

PLANET (MAAPALLO)

Maapalloa (planet) koskevassa priorisoinnissa ajankohtaisia kestävän kehityksen tavoitteita ovat: tavoite 6 (puhdas vesi ja sanitaatio), tavoite 7 (edullinen ja puhdas energia), tavoite 11 (kestävät kaupungit ja yhteisöt), tavoite 13 (ilmastoteot), tavoite 14 (vedenalainen elämä), tavoite 15 (maanjäätymisen elämä) ja tavoite 17 (yhteistyö ja kumppanuus).

Pohjoismaiden ministerineuvoston arktisessa yhteistyöohjelmassa pyritään edellä mainittuihin maapalloon liittyviin kestävän kehityksen tavoitteisiin, jotta yhteistyöhankkeita ja viestintää voidaan helpottaa ja vahvistaa seuraavilla alueilla:

- innovatiiviset arktisen alueen energiaratkaisut
- kestävät kaupungit ja kaupunkirakentaminen arktisella alueella
- meren luonnonvarojen kestävä käyttö
- luonnon monimuotoisuuden merkityksen ja muutoksen tunnustaminen arktisella alueella
- kasvihuonekaasujen määrän vähentäminen, ilmastomuutoksiin sopeutuminen ja kestävät yhteisöt arktisella alueella.

PROSPERITY (KASVU JA HYVINVOINTI)

Kasvua ja hyvinvointia (prosperity) koskevassa priorisoinnissa ajankohtaisia kestävän kehityksen tavoitteita ovat: tavoite 4 (hyvä koulutus), tavoite 7 (edullinen ja puhdas energia), tavoite 8 (ihmisarvoinen työ ja talouskasvu), tavoite 9 (kestävä teollisuus, innovaatiot ja infrastruktuuri), tavoite 11 (kestävät kaupungit ja yhteisöt), tavoite 12 (vastuullinen kulutus) ja tavoite 17 (yhteistyö ja kumppanuus).

Pohjoismaiden ministerineuvoston arktisessa yhteistyöohjelmassa pyritään edellä mainittuihin kasvuun ja hyvinvointiin liittyviin kestävän kehityksen tavoitteisiin, jotta yhteistyöhankkeita ja viestintää voidaan helpottaa ja vahvistaa seuraavilla alueilla:

- innovaatio ja yrittäjyys ja niihin liittyvä innovaatio- ja yrittäjyyskoulutus, start-up-ympäristöt
- digitalisaatio
- paikallisten liiketoimintamahdollisuuksien kehittäminen
- kulttuurin merkitys arktisen alueen kestäväälle tulevaisuudelle
- tärkeä liiketoiminta arktisella alueella, kuten matkailu, ruokakulttuuri ja elintarvikkeiden vienti.

PARTNERSHIPS (KUMPPANUUDET)

Kumppanuuksia koskevassa priorisoinnissa on kaksi ensisijaista ajankohtaista kestävän kehityksen tavoitetta: tavoite 16 (rauha, oikeudenmukaisuus ja hyvä hallinto) ja tavoite 17 (yhteistyö ja kumppanuus), jotka ovat välineitä tavoitteen saavuttamiseksi. Vuonna 2014 laaditussa pohjoismaisen yhteistyön visiossa todetaan, että "yhdessä olemme vahvempia". Se on tunnustus yhteistyöllä saavutettaville tuloksille, kokemuksille, ratkaisuille ja lisäarvolle, jotka ovat merkittävämpiä kuin yksittäisen maan tai toimijan tekemän aloitteen tai vetämän hankkeen tulokset. Pohjoismaiden ministerineuvoston työ perustuu yhteisiin pohjoismaisiin demokraattisiin perinteisiin ja tunnuslauseeseen "pohjoismaisesta lisäarvosta", kun kolmen tai useamman Pohjoismaan välisestä yhteistyöstä saadaan sellaista lisä-arvoa, jota ei muuten saavutettaisi.

Pohjoismaiden ministerineuvoston arktinen yhteistyöohjelma edistää siten lähtökohtaisesti yhteistyön ja kumppanuuksien syntymistä ja ohjelmassa tehdään työtä, jotta arktisen alueen tarpeisiin ja haasteisiin voidaan vastata konkreettisten tulosten ja ratkaisujen avulla. Arktista yhteistyöohjelmaa tulee siksi myös voida käyttää verkostojen ja kohtaamispaikkojen luomisessa ja perustamisessa liikkuvuuden vahvistamiseksi ja kokemustenvaihdon lisäämiseksi tärkeissä arktisen alueen kysymyksissä.

Vaiolleva: Flickr / Guido Appenzeller

Vaiolleva: Scapix

Vaiolleva: unsplash.com

Pohjoismaiden ministerineuvoston arktisen yhteistyöohjelman 2018–2021 rakenne

Pohjoismaiden ministerineuvosto on kansainvälinen organisaatio, jonka Pohjoismaiden hallitukset perustivat vuonna 1971, ja se on yksi maailman pitkäaikaisimmista alueellisista yhteistyörakenteista⁴. Päävastuu Pohjoismaiden ministerineuvoston toiminnasta on Pohjoismaiden pääministereillä, minkä lisäksi 11 ministerineuvostoa käy poliittista keskustelua ja panee täytäntöön yhteistyötä monilla eri alueilla. Ministerineuvostoista yksi on monialainen (yhteistyöministerit MR-SAM) ja loput 10 sektorikohtaisia kokoonpanoja⁵. Yhteistyöministerit ovat päävastuussa Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteistyöstä, johon sisältyy myös kansainvälinen yhteistyö. Yhteistyöministerit ja pohjoismainen yhteistyökomitea (NSK) ovat vastuussa Pohjoismaiden ministerineuvoston arktisen alueen yhteistyöstä.

Pohjoismaiden ministerineuvoston työssä on kolme yleistavoitetta:

(i) käynnistää poliittisia päätöksiä koskeva työ sekä panna täytäntöön ja seurata poliittisia päätöksiä, (ii) kehittää tietopohjaa yhteisten ratkaisujen perustaksi ja (iii) luoda verkostoja kokemusten ja ajatusten vaihdolle. Sihteeristö hoitaa näitä tehtäviä ministerineuvostoilta saamiensa toimeksiantojen ja valtuuksien puitteissa. Sihteeristön työtä ohjaavat poliittiset tavoitteet, strategiat ja muut Pohjoismaiden ministerineuvoston ohjausasiakirjat – esimerkiksi yhteistyöministerien pohjoismaisen yhteistyön visio⁶ vuodelta 2014, pääministerialoite ”Nordic Solutions to Global Challenges”⁷, vuosittain kiertävän puheenjohtajakauden ohjelmat⁸, Pohjoismaiden ministerineuvoston monialaiset strategiat ja yhteistyöohjelmat⁹ – tässä tapauksessa Pohjoismaiden ministerineuvoston arktinen yhteistyöohjelma.

Pohjoismaiden ministerineuvoston arktisen yhteistyöohjelman kriteerit 2018–2021

Muodolliset pohjoismaiset kriteerit

Yhteistyöhankkeiden on ennen kaikkea edistettävä ja tuettava globaalia kestävä kehityksen työtä arktisella alueella tavoitteena aikaansaada näkyviä alueellisia ja paikallisia tuloksia. Valittujen yhteistyöhankkeiden on tuotettava lisäarvoa, jota syntyy Pohjoismaiden ministerineuvoston antaman tuen myötä. Toisin sanoen hankkeiden luomasta lisäarvosta on saatava ”pohjoismaista hyötyä”. Se on mahdollista monin eri tavoin, ja jäljempänä luetellut kriteerit ovat esimerkkejä vaatimuksista, jotka tuenhakijan on täytettävä voidakseen saada tukea arktisesta yhteistyöohjelmasta.

Yhteistyö ja kumppanuudet

Pääsäännön mukaan yhteistyössä on oltava mukana kolme Pohjoismaata. Niiden lisäksi hankkeisiin voi osallistua yksi tai useampi kolmansista maista, esimerkiksi muita arktisen alueen valtioita (Yhdysvallat, Kanada ja Venäjä). Hakemuksia arvioitaessa painotetaan seuraavia seikkoja:

- Yhteistyöhankkeella on todistettavasti myönteisiä vaikutuksia yhteisiin pohjoismaisiin/arktisiin ratkaisuihin (verrattuna kansallisesti toteutettuun hankkeeseen).

- Yhteistyöhankkeesta saadaan näkyviä alueellisia ja paikallisia tuloksia arktisella alueella.
- Yhteistyöhankkeet tukevat ja kehittävät pohjoismaista ja arktista yhteenkuuluvuutta.
- Yhteistyöhankkeet lisäävät pohjoismaista osaamista ja kilpailukykyä.
- Yhteistyöhankkeet luovat uutta ja innovatiivista tietoa ja/tai uusia kumppanuuksia, joiden myötä saadaan uusia ja innovatiivisia mahdollisuuksia arktisen alueen kehittämiseen.
- Yhteistyöhankkeet vahvistavat Pohjoismaiden yhteistä kansainvälistä vaikutusvaltaa.
- Yhteistyöhankkeista tiedotetaan.

Haettaessa tukea arktisesta yhteistyöohjelmasta Pohjoismaiden ministerineuvoston hakulomakkeessa on osio, johon tarvittavat tiedot täytetään.

Poliittinen merkitys

Vuonna 2014 Pohjoismaiden ministerineuvosto käynnisti oman toimintansa uudistustyön (”Uusi Pohjola”), jonka avulla pohjoismaisesta yhteistyöstä pyritään tekemään poliittisesti ajankohtaisempaa ja näkyvämpää. Tämä koskee myös Pohjoismaiden ministerineuvoston työtä arktisella alueella. Hankehakemuksille

myönnettävän tuen lähtökohtana on, että tuki auttaa ylläpitämään, luomaan ja kehittämään poliittisesti relevanttia asialistaa Pohjoismaiden ministerineuvoston koko työssä. Pohjoismaiden ministerineuvoston tämänhetkistä työtä ohjaavat muun muassa seuraavat ohjausasiakirjat:

- yhteistyöministerien antama Pohjoismaiden ministerineuvoston visiojulistus: <http://www.norden.org/fi/pohjoismaiden-ministerineuvosto/yhteistyöministerit-mr-sam/julkilausumat/pohjola-2013-yhdessae-olemme-vahvempia>
- edellisen, nykyisen ja tulevan vuoden puheenjohtajakauden ohjelma: <http://www.norden.org/fi/pohjoismaiden-ministerineuvosto/regeringssamarbejdet/pohjoismaiden-ministerineuvoston-puheenjohtajakausi>
- ministerineuvoston monialaiset strategiat:

lapset ja nuoret: <http://norden.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:972283>

tasa-arvo: <http://norden.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:786325>

kestävä kehitys: <http://norden.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:702318>

- tämän vuoden pohjoismainen budjetti: <http://www.norden.org/fi/pohjoismaiden-ministerineuvosto/tietoa-pohjoismaiden-ministerineuvostosta/budjetti>
- sektorikohtaiset yhteistyöohjelmat: <http://www.norden.org/fi/pohjoismaiden-ministerineuvosto/ministerineuvostot>

Valokuva: unsplash.com

Valokuva: unsplash.com

Valokuva: Raven Eye Photography - Visit Greenland

Viestintä, näkyvyys ja arviointi

Uusi Pohjola -uudistustyön yhteydessä sekä maiden toivoman vahvemman poliittisen relevanssin ja paremman näkyvyyden vuoksi Pohjoismaiden ministerineuvoston arktisen yhteistyö-ohjelman kaikissa yhteistyöhankkeissa on otettava huomioon viestintä ja laadittava hankkeelle viestintäsuunnitelma. Tähän liittyvät asiat ovat mukana hakulomakkeessa. Pohjoismaiden ministerineuvoston ohjeet viestintäsuunnitelman laatimiseen ovat osoitteessa: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:norden:org:diva-3914>.

Jos hankkeen tulokset halutaan julkaista, sen tulee lähtökohtaisesti tapahtua Pohjoismaiden ministerineuvoston julkaisuyksikön kautta. Ohjeet ovat osoitteessa: <http://www.norden.org/fi/julkaisut/julkaisuohjeet>.

Hakemukseen on sisällytettävä myös arviointisuunnitelma, mikä käy ilmi hakulomakkeesta.

Pohjoismaiden ministerineuvoston arktisen yhteistyöohjelman budjetti

Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetti laaditaan kalenterivuositain. Pohjoismaiden ministerineuvoston arktisen yhteistyöohjelman budjetti noudattaa Pohjoismaiden ministerineuvoston vakiintunutta budjettimenettelyä. Budjetti hyväksytään muodollisesti vuosittain viikolla 44 pidettävässä Pohjoismaiden neuvoston istunnossa.

Pohjoismaiden neuvoston arktisen yhteistyöohjelman budjetti on jaettu kahteen yleiseen osaan: (1) poliittisesti priorisoitu osa, joka on etuoikeutettujen käytettävissä ja antaa mahdollisuuden käynnistää poliittisesti merkittäviä hankkeita, aloitteita ja/tai toimintoja ohjelman puitteissa, ja (2) avoin hakuosa, joka on avoin kaikille hakijoille, jotka täyttävät ohjelman tavoitteet ja kulloinkin voimassa olevat kriteerit. Arktisen yhteistyöohjelman vuosibudjetti ja sen jakautuminen kahteen osaan käy ilmi jokaiselle vuodelle hyväksytystä budjetista.

Pohjoismaiden ministerineuvoston arktisen yhteistyöohjelman hallinto

Yhteistyöministerit ovat päävastuussa arktisesta yhteistyöohjelmasta ohjelman täytäntöönpano ja hallinto mukaan lukien. Arktisen yhteistyöohjelman toteutuksen tueksi voidaan perustaa pohjoismainen arktinen neuvonantajaryhmä vuosittaista toteutusta varten ja avoimen hakukierroksen kilpailutuksen hallinnointiin. Pohjoismaiden ministerineuvoston verkkosivustossa on enemmän tietoa arktisen yhteistyöohjelman hallinnoinnista.

Lisätietoa Pohjoismaiden ministerineuvoston arktisesta yhteistyöohjelmasta ja sen yleisistä edellytyksistä on saatavissa Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön kansainvälisten asioiden tiimiltä ja asiasta vastaavilta erityisasiantuntijoilta.

Viitteet

- ¹ Monialaiset strategiat koskevat lapsia ja nuoria, tasa-arvoa ja kestävää kehitystä.
- ² Vrt. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:norden:org:diva-4963>.
- ³ YK:n 2030-tavoitteet, <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals>.
- ⁴ Lue lisää osoitteesta www.norden.org.
- ⁵ Kymmenen temaattista/sektorikoh-taista ministerineuvostoa käsittelevät seuraavia asioita: (1) työelämä, (2) talous- ja rahapolitiikka, (3) maa- ja metsätalous-, kalastus-, vesiviljely ja elintarvikeasiat, (4) tasa-arvo, (5) kulttuuri, (6) lainsäädäntötyö, (7) ympäristö, (8) elinkeino-, energia- ja aluepolitiikka, (9) sosiaali- ja terveysala sekä (10) koulutus ja tutkimus.
- ⁶ <http://www.norden.org/fi/pohjoismaiden-ministerineuvosto/yhteistyöministerit-mr-sam/julkilausumat/pohjola-2013-yhdessae-olemme-vahvempia>
- ⁷ Pääministerialoite hyväksyttiin Pohjoismaiden pääministerien tapaamisessa Pohjoismaiden neuvoston istunnossa vuonna 2015.
- ⁸ Vuonna 2017 Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajamaana toimii Norja, jolla on oma puheenjohtajakauden ohjelma. Vuonna 2018 Ruotsi toimii puheenjohtajana, vuonna 2019 Islanti, sen jälkeen Tanska vuonna 2020 ja Suomi vuonna 2021.
- ⁹ Pohjoismaiden ministerineuvoston monialaisten strategioiden aiheina ovat (1) lapset ja nuoret, (2) tasa-arvo ja (3) kestävä kehitys, johon kuuluvat Agenda 2030 ja YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden edistäminen.

Pohjoismaiden ministerineuvosto
Nordens Hus
Ved Stranden 18
1061 København K
www.norden.org

Arktisen alueen pohjoismainen kumppanuus

Arktisen alueen pohjoismainen kumppanuus on Pohjoismaiden ministerineuvoston arktinen yhteistyöohjelma kaudelle 2018–2021. Kyseessä on Pohjoismaiden ministerineuvoston kahdeksas arktisen alueen yhteistyöohjelma vuodesta 1996.

Arktisen alueen kehitys on nopeaa, ja alue tarvitsee suojelua ja kehittämistä. Toivotun kehityksen saavuttamiseksi Arktiksella tarvitaan jatkuvaa, järjestelmällistä ja vakaata yhteistyötä. Tätä työtä Pohjoismaiden ministerineuvosto haluaa tukea arktisen alueen pohjoismaisella kumppanuudella.

Pohjoismaiden ministerineuvoston tavoitteena on luoda kestävää kehitystä arktiselle alueelle. Arktisen alueen pohjoismainen kumppanuus 2018–2021 tukee työtä, jolla edistetään arktisen alueen kestävää kehitystä viidellä priorisoidulla teema-alueella:

- Peoples
- Planet
- Prosperity
- Partnerships.

ANP 2017:763
ISBN 978-92-893-5169-0 (PRINT)
ISBN 978-92-893-5170-6 (PDF)
ISBN 978-92-893-5171-3 (EPUB)